

rede end den *eengangsudgift*, som et dødsfald med alt, hvad dette medfører, løber op til, om alt skal betales fuldtud.

Foruden tilskuddet til kirkegårdene betaler kommunen *krematoriets* budgetmæssige underskud (o. 6000 kr.).

Der har været krematorium her siden 1928, og når der endnu ikke er et tilstrækkeligt antal brændinger til, at krematoriet kan svare sig, skyldes det formentlig bl. a. den lave takst for jordbegravelser, et forhold, der tyder på, at — alt andet lige — foretrækker de fleste stadig jordbegravelsen, og kirkegårdenes administratorer har, hvor krematorium findes, således mulighed for i nogen grad at bestemme fordelingen mellem jordbegravelse og kremation.

Her koster en indenbys begravelse plus familiegravsted (6 m²) i 20 år ialt 120 kr., medens en bisættelse plus brænding (uden for D. L. F.) plus urne plus gravsted (1,25 m²) i 10 år koster 113 kr.

Vi har i 1955 haft 51 % jordbegravelser og 49 % brændinger. Men af brændingerne var 43 % udenbys, og urnerne blev ført til andre kirkegårde.

Fra en betalingsform som den her nævnte vil man kunne finde afvigelser til begge sider. De *højeste* takster forekommer vistnok i *København*, medens andre større byer repræsenterer den modsatte yderlighed. Således er begravelse i *Esbjerg gratis*, ligesom kommunen veder-

lagsfrit stiller et dobbelt gravsted til rådighed for sine borgere.

På landet er det almindeligt, at gravsteder på kirkegården anvises for en yderst beskedent sum, om ikke gratis.

I *Sverige* går man flere steder endnu videre, idet man ikke alene stiller gravsted til rådighed uden vederlag, men efter at et beskedent beløb er betalt for gravstedets anlæg, overtager man *vederlagsfrit* gravstedets vedligeholdelse i *hele fredningsperioden*, som ofte er 50 år. Dette muliggøres derved, at kirken mange steder i Sverige som ejer af skove, savværker og fabrikker er særdeles velhavende.

En kortlægning af disse forhold her i landet ville være yderst interessant, men måske ikke af så stor praktisk betydning, at nogen vil binde an med så omfattende et arbejde.

Tiltalende forekommer det mig at være, at en begravelse og køb af gravsted kan foretages, uden at dette virker som en økonomisk byrde, der i mange tilfælde er overordentlig vanskelig at bære.

Rimeligt synes det at være, om samfundet som en retfærdighedshandling mod sine hårdt plagede borgere kunne anvise det sidste hvilested uden at skele til det økonomiske.

Ingen ønsker endnu højere skatter, men der er her tale om en økonomisk byrde, som ingen alligevel kommer uden om, og som måske derfor i højere grad end mange andre skatter burde fordeles på og bæres af alle.

Mindesmærke i Lynæs for omkomne fiskere og søfolk

Billedhugger Svend Lindhart

I gennem en halv snes år har det i *Hundested* og *Lynæs* fiskeriforeninger været på tale, at man ville rejse et mindesmærke for de fiskere og søfolk, som omkom under deres gerning på havet; men først i 1953 var man så vidt, at man fik forslag fra forskellige billedhuggere til et sådant mindesmærke, som man

tænkte sig opstillet ved havnen i *Hundested*. Omgivelser og forhold her var dog ikke af en sådan karakter, at det ville blive et fredfyldt sted for de efterladte at dvæle i mindet om deres kære.

Da man så fik tilbudt en velegnet plads på *Lynæs kirkegård*, samledes man om et af mine udkast. Ved planeringen af

den nye del af kirkegården, nord for kirken, som i 1937 udførtes efter havearkitekt *Johannes Tholles* plan, fremkom en terrænforskel på ca. 3,50 m, og det gav en naturlig løsning på opgaven: at bygge en trefløjet mindemur ind i dette bakke-
drag.

I september 1954 blev arbejdet overdraget mig, og efter at det var blevet godkendt og anbefalet af samtlige autoriteter, udførte jeg en model i 1/4 størrelse, hvorefter jeg modellerede den store figur op i ler. Efter godt et årstid havde jeg denne færdig og støbte den i gips, så hofbroncestøber *Laur. Rasmussen* derefter kunne støbe broncefiguren. Stenhuggerarbejdet blev udført af *A/S E. Nielsens* mekaniske Stenhuggeri.

Selve mindemuren er 3,50 m høj og 12 m lang, udført i blå Rønne granit, ind delt i 99 felter. På 47 af disse er indhugget et navn på en af sognets mænd omkommet på havet; og man har fundet frem til alle, der er omkommet siden 1901, det år kirken blev bygget, den kirke hvori der gennem årene er afholdt sørgedstjeneste for alle disse omkomne. Navnepladerne omgiver en større tavle, hvori er indhugget:

MINDE FOR OMKOMNE FISKERE OG
SØFOLK,
HUNDESTED — LYNÆS — TORUP,
REJST ÅR 1956

Foran muren står på en granitsokkel en broncefigur 1,85 m høj, med front mod havet, en kvinde med et barn på armen, symboliserende hustruen, moderen med den nye slægt. I strid blæst står hun og skygger med hånden over øjnene og spejder ud over havet, forgæves ventende sin kære.

Foran statuen er der to lave mure, der indhegner mindesmærkets plads; disse mure er på den side, der vender mod statuen, forsynet med bænke, hvor de omkomnes pårørende kan dvæle i fred og ro. I mange tilfælde havde de efterladte

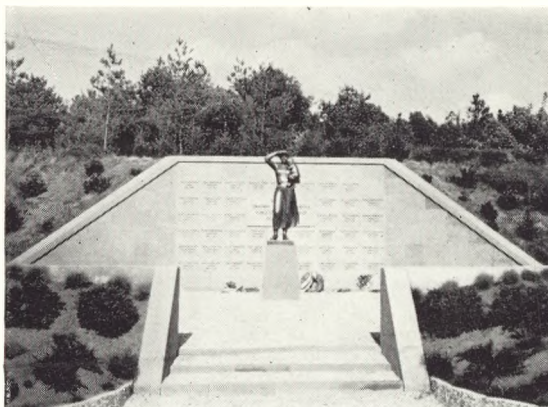

Fig. 16.
Svend Lindhart:
Mindesmærke på
Lynæs kirkegård.
Forf.s foto 1956.

intet gravsted at lægge deres blomster på; nu er dette savn på en måde afhjulpet.

Monumentet kunne ikke have fået en bedre beliggenhed end her, få skridt fra kampestenkirken, omkranset af lyngbakker og gran- og fyrreskove og højt hævet over den blånende fjord.

Det var en stor og smuk opgave, komiteen for dette monument har påtaget sig. Rent økonomisk har det kun kunnet lade sig gøre at løse opgaven, fordi man fik støtte fra såvel *Carlsberg* som *Tuborg* og bidrag fra institutioner og private.

Fig. 17.
Svend Lindhart:
Broncefigur
ved mindemur på
Lynæs kirkegård.
Jevnf. fig. 16.
Forf.s foto 1956.